

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Räkenskapssammandrag för kommuner, landsting och kommunalförbund

Ämnesområde

Offentlig ekonomi

Statistikområde

Finanser för den kommunala sektorn

Produktkod

OE0107

Referenstid

2019 år (prognos)

2018 år (slutlig)

Kontaktuppgifter Statistikansvarig	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Offentlig ekonomi
E-post	offentligekonomi@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	4
2.1	Målstorheter	4
2.2	Ramförfarande	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning av mikrodata	6
2.6.2	Granskning av makrodata.....	6
2.6.3	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande.....	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	7

1 Statistikens sammanhang

Räkenskapssammandraget (RS) beskriver kommunernas, landstingens och kommunalförbundens intäkter och kostnader samt investeringar. Statistiken innehåller även variabler fördelade på olika typer av verksamheter, samt olika motparter.

RS består av följande undersökningar/insamlingar:

- Steg 1 för kommuner
- Steg 1 för landsting
- Steg 2 för kommuner
- Steg 2 för landsting
- Kommunalförbund
- Resultaträkningsprognos för kommuner och landsting

I detta dokument beskrivs uppbygg och genomförande av de olika undersökningarna som resulterar i statistik om kommuner, landsting och kommunalförbund.

Steg 1 för kommuner och landsting samlar in preliminära uppgifter om respektive kommun och landstings resultat- och balansräkning. Exempel på detta är verksamhetens intäkter och kostnader. Ytterligare exempel är deras tillgångar och skulder. Steg 1 innehåller även preliminära uppgifter om investeringar, exempelvis inköp och försäljning av olika tillgångsslag, samt ingående och utgående balanser av anläggningstillgångar.

Steg 2 för kommuner och landsting samlar in slutliga uppgifter fördelat på olika verksamhetsområden. För kommunerna avses exempelvis pedagogisk verksamhet och vård och omsorg. För landstingens del innehåller steg 2 uppgifter om primärvård, psykiatrisk vård och tandvård etc. Uppgifterna ska även fördelas på olika typer av motparter som exempelvis kommuner, landsting, stat och privata företag.

Undersökningen om kommunalförbunden innehåller uppgifter om resultat- och balansräkning, olika typer av investeringsvariabler. Även uppgifter om verksamhetsområde samlas in samt vilka medlemmar kommunalförbundet har.

Resultaträkningsprognoserna innehåller prognosuppgifter för kommande år avseende resultaträkningarna.

Denna dokumentation kompletterar *Kvalitetsdeklarationen* för RS som finns tillgänglig på www.scb.se/OE0107 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Några av de statistiska målstorheterna i RS är summor av intäkter, kostnader och investeringar

2.2 Ramförfarande

Rampopulationen för RS är Sveriges samtliga kommuner och landsting. SCB följer Sveriges indelning i kommuner och län som finns beskrivna i Svensk författningssamling (SFS).

Tillkännagivande ([2007:229](#)) om länens indelning i kommuner.

Rampopulationen för kommunalförbunden hämtas från SCB:s företagsregister. Företagsregistret ansvarar bland annat för att tillsätta och avregistrera organisationsnummer för den offentliga sektorn, däribland kommunalförbunden. Rampopulationen utgörs av registrerade kommunalförbund i mitten av januari året efter referensåret.

Genom rampopulationen fås kontaktvägar till samtliga observationsobjekt som också är uppgiftskällor

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval eller uteslutning förekommer i denna statistik.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Statistiken samlas in direkt från uppgiftslämnarna. Steg 1 för kommuner och statistiken om kommunalförbund samlas in med hjälp av SCB:s generella webbinsamlingsverktyg, SIV. Övriga undersökningar (som är för komplexa för att samlas in via SIV) samlas in med webbformulär i Excel. Via en uppgiftslämnarportal laddar uppgiftslämnarna ner webbformulären. Formulären skickas även in via uppgiftslämnarportalen.

Insamlingen av steg 1 för kommuner och landsting sker under januari-februari. Steg 2 för kommuner och landsting, samt underökningen om kommunalförbunden sker under februari-maj.

Till samtliga undersökningar skickas ett introduktionsbrev ut till kontaktpersonerna. De har sedan ungefär fyra veckor på sig att fylla i frågeformuläret.

2.4.2 Mätning

Uppgifter gällande kommunerna avser ekonomiska uppgifter om kommunens resultat- och balansräkningar. Även uppgifter i kommunalförbundens frågeformulär avser resultat- och

balansräkning, men även uppgifter om verksamhetsområde, medlemskommuner och investeringar etc.

De övriga undersökningarna samlas in med webbformulär i Excel. De består av ett antal flikar som hänger samman. Uppgifterna innefattar ekonomiska uppgifter och även uppgifter avseende verksamheterna.

Variablerna i formulären är hierarkiskt ordnade, eller ordnade i matriser. Det finns också samband som skall vara uppfyllda mellan olika delar i de specifika undersökningarnas formulär.

I frågeformulären beräknas också kallade nyckeltal vilka är jämförbara mellan kommuner av olika storlek. Dessa används bland annat för att hjälpa uppgiftslämnaren att kontrollera att lämnade uppgifter är rimliga.

För information om de olika observationsvariablerna se vidare Kvalitetsdeklarationen för RS som finns tillgänglig på www.scb.se/OE0107 under rubriken *Dokumentation*

Aktuella frågeformulär och instruktioner finns tillgänglig på respektive delsektors [uppgiftslämnarsida](#).

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Objektsbortfall är ovanligt i denna statistik. Om det trots allt förekommer mäts det vägt efter kommunens befolkningsstorlek.

Partiellt bortfall är troligen mer vanligt förekommande än objektsbortfall, dock saknas i undersökningen någon ansats för att mäta detta bortfall.

SCB arbetar aktivt för att undvika svarsbortfall genom att informera uppgiftslämnarna om vad statistiken används till och varför de är skyldiga att lämna in ekonomisk statistik.

Utbildningssatsningar görs i form av kurser för att öka kvaliteten på de uppgifter som lämnas in. Vissa riktade satsningar har gjorts mot bland annat storstads-kommunerna. SCB har också arbetat särskilt med kommuner som tenderar att vara sena med att lämna in statistiken, för att erbjuda stöd om det behövs.

SCB arbetar även för att ge snabba svar på de frågor som uppgiftslämnarna ställer angående undersökningen. Genom att ge snabb service till uppgiftslämnarna undviks risken att uppgiftslämnaren missar att åtgärda det som man varit osäker på.

2.5 Bearbetningar

I fall objektsbortfall skulle förekomma hanteras detta genom ett imputerings- eller modellskattningsförfarande. Detta är dock så pass ovanligt att det kan betraktas som en avvikelse från undersökningsdesignen.

Vid partiellt bortfall görs i nuläget ingen kompensation. Ett saknat värde räknas istället som ett nollvärde, vilket innebär att viss underskattning av variabler kan förekomma.

Inför publiceringen genomför SCB kontroller för att hitta och om möjligt, korrigera fel som skulle kunna ha en snedvridande effekt på statistiken. Misstänkta fel följs upp, exempelvis genom kontakt med uppgiftslämnaren. Den kvarstående osäkerheten efter dessa hanteringar bedöms vara försumbar på totalnivå.

2.6 Granskning

Granskning sker i flera steg, först i själva enkäten där det finns inbyggda kontroller, sedan vid insamlingen och sedan vid framtagandet av en rikstotal och även inför publiceringen.

2.6.1 Granskning av mikrodata

I enkäterna finns ett antal inbyggda kontroller som, om de faller ut, måste justeras av uppgiftslämnaren innan enkäten kan skickas in.

När enkäterna kommit in till SCB genomgår de ganska omfattande kontroller. Det är dels logiska kontroller, dels jämförelse med föregående år. Viss samgranskning sker med andra undersökningar, exempelvis *Kommunernas och landstingens tillgångar och skulder* och *Utförrregistret*.

I landstingens enkät Steg 2 görs en tidsseriegranskning för de senaste fyra åren. Vissa uppgifter jämförs även med uppgifter som samlats in i Steg 1.

2.6.2 Granskning av makrodata

En rikstotal tas fram och kontroll görs mot föregående år.

2.6.3 Granskning av redovisning

Inför publicering i SCB:s statistikdatabas granskas samtliga tabeller i en produktionsdatabas innan ett offentliggörande görs. SCB kontrollerar då att samtliga tabeller finns med och att ingen tabell är tom eller innehåller felaktiga värden. Rubriker och fotnoter till tabeller granskas så de är korrekta och innehåller relevant information.

Inför leverans av uppgifter görs kontroller mot exempelvis statistikdatabasen och stickprov tas på vissa variabler.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Eftersom RS är en totalundersökning är normalantagandet att skattningar för populationstotaler kan erhållas genom summering av uppgifter på objektsnivå.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Skattningar för hela riket görs genom en summering av variabelvärden för objekten i rampopulationen.

T.ex. skattas årets resultat för primärkommunsektorn på följande sätt

$$\sum_{\substack{\text{kommunerna } i \\ \text{primärkommunsektorn}}} y_i$$

där: y_i är insamlat, imputerat eller modellberäknat resultat för primärkommun i

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga osäkerhetsmått tas fram för Räkenskapsammandraget.

2.7.4 Röjandekontroll

Uppgifterna på objektsnivå behöver inte skyddas. Någon röjandekontroll görs följaktligen inte.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Ramen består av 290 kommuner, 21 landsting och omkring 175 kommunalförbund. Eftersom det är en totalundersökning ingår samtliga i populationen.

Vid publiceringen av Steg 1 för kommuner och landsting så saknades uppgifter för en kommun, Vaxholm, vid publiceringstillfället.

Vid den definitiva publiceringen av steg 2 hade samtliga kommuners och landstings blanketter inkommit.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Vid eventuellt objektsbortfall kan man ibland tvingas att göra en modellskattning för att kompensera för de saknade värdena. Som skattningskvot används invånarantalet för hela Sverige dividerat med invånarantalet för de svarande objekten.

Denna modellskattning tillämpades för kommunen Vaxholm vid publiceringen av Steg 1. Eftersom den modellskattade kommunens

invånare utgör cirka 0,1 % av Sveriges befolkning är effekten på de publicerade värdena för hela riket försumbara.